

บทที่ 2

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการปฏิบัติงานของ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเขียงราย ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับโครงการ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย และ การศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย

โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2520 โดยกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้เล็งเห็นความสำคัญของการที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีค่านิยมในการเสียสละช่วยเหลือส่วนรวมในด้านการศึกษา ส่งเสริมสุขภาพ จึงได้จัดทำเป็นโครงการขึ้น เรียกว่า โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะด้านสุขภาพ เพื่อเผยแพร่แก่เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งครอบครัวได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้นำชุมชนด้านส่งเสริมสุขภาพ เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว โดยดำเนินการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาระดับจังหวัดที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม เพื่อเตรียมตัวเข้ารับการอบรม ตลอดจนชี้แจงครูในโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกคัดเลือกในชั้นแรก ให้คัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกห้อง ๆ ละ 1-3 คน แล้วให้นักเรียนเหล่านี้ไปคัดเลือกเพื่อนนักเรียนชั้นเดียวกัน จนได้นักเรียน 20 คน รวมจำนวนผู้เข้ารับการอบรม รุ่นละ 20-25 คน เมื่อคัดเลือกผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยแล้ว จะจัดให้มีการอบรมทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติใช้เวลาอบรม 4 วัน วิชาในหลักสูตรมี 11 วิชา ในการอบรมผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยจะได้รับแจกคู่มือผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย คนละ 1 เล่ม และในการปิด

อบรม จะแจกเข็มเครื่องหมายผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยคนละ 1 อัน พร้อมคู่มือัตรคนละ 1 แผ่น (สมศรี คามาภิ, 2534, หน้า 5)

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสร้างผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยให้มีความรู้ เจตคติและทักษะในด้านอนามัย ที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และตัวอย่างที่ดีของชุมชน
2. เพื่อให้ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยสามารถเผยแพร่ความรู้ทางด้านอนามัย และให้บริการสาธารณสุขมูลฐานแก่ตนเอง เพื่อนักเรียน และโรงเรียน ตลอดจนชุมชนได้
3. เพื่อให้ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยสามารถช่วยเหลือดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ในด้านอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องของตนเองได้
4. เพื่อสนับสนุนให้เป็นผู้นำชุมชนในด้านส่งเสริมอนามัยเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ในโครงการสาธารณสุขมูลฐาน กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2528) ได้กำหนดขั้นตอน ดำเนินการจัดการอบรมโครงการอบรมผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ดังนี้
 1. ให้จังหวัดจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัด และแต่งตั้งคณะกรรมการระดับ อำเภอ และคัดเลือกโรงเรียนจากข้อกำหนด 2 ประการ คือ
 - 1.1 ลักษณะที่ตั้งโรงเรียน มีการคมนาคมสะดวก
 - 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีความสนใจในงานอนามัยโรงเรียน
 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยของโรงเรียนที่ ถูกคัดเลือก
 3. คณะกรรมการที่ปรึกษา คัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติ เพื่อเตรียมตัวเข้ารับการอบรม จำนวนโรงเรียนละ 20-25 คน จากหลักเกณฑ์ที่กำหนด คือ
 - 3.1 สุขภาพอนามัยดี สะอาด
 - 3.2 บุคลิกภาพ มีลักษณะเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ดี
 - 3.3 อายุไม่ต่ำกว่า 10 ปี เป็นนักเรียนชั้น ป.4 ขึ้นไป

- 3.4 พื้นความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมด้านอนามัยดี
- 3.5 บ้านที่อยู่อาศัยถูกสุขลักษณะตามฐานะ และสภาพท้องถิ่น
- 3.6 มีจิตใจโอบอ้อมอารี ชอบอาสาช่วยงานส่วนรวม
- 3.7 สม่ครใจ และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองนักเรียน
- 3.8 ใจรัก และมีเวลาพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่น
- 3.9 ระดับการเรียนปานกลางขึ้นไป
- 3.10 ไม่เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมพิเศษตั้งแต่ 2 กิจกรรมขึ้นไป เช่น หัวหน้าชั้น

นักกีฬา ผู้นำด้านประชาธิปไตย

4. ประชุมชี้แจงครูในโรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกคัดเลือก
5. การฝึกอบรมนักเรียน ทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติ จนจบหลักสูตร 4 วัน จำนวน 11 วิชา โดยทีมฝึกอบรมครู ข. (ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุข และฝ่ายการศึกษาระดับอำเภอ และตำบล ซึ่งผ่านการฝึกการเป็นวิทยากรโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมาจากทีมฝึกอบรมระดับจังหวัด ครู ก. ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุข และฝ่ายการศึกษาระดับจังหวัดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย จากกองอนามัยโรงเรียนมาแล้ว) และในวันแรกของการอบรม นักเรียนจะได้รับหนังสือคู่มือผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย คนละ 1 เล่ม ในวันสุดท้ายของการอบรมจะได้รับเข็มเครื่องหมายผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยคนละ 1 อัน พร้อมวุฒิบัตรคนละ 1 แผ่น
6. ประชุมชี้แจงนักเรียนในโรงเรียน ให้ทราบถึงการมีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุม ช่วยเหลือ สนับสนุนของคณะกรรมการที่ปรึกษาในโรงเรียน
7. นิเทศ และติดตามผลที่โรงเรียน
8. คณะกรรมการดำเนินงานโครงการระดับจังหวัด ประเมินผลโครงการหลังการดำเนินงาน ไปแล้ว 1 ปี
9. คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย คัดเลือกนักเรียนที่มีคุณลักษณะเหมาะสม เพื่อเตรียมตัวเข้ารับการอบรม ทดแทนผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ที่จบการศึกษาทุก 2 ปี หรือปีเว้นปี

กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2524) ได้กำหนดกิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยไว้ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติตนให้เกิดสุขนิสัย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนนักเรียน และบุคคลอื่น ในชุมชน ในเรื่องการอาบน้ำ การแปรงฟัน การล้างมือ การรับประทานอาหาร การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกาย การพักผ่อน การออกกำลังกาย

ด้านการตรวจสุขภาพนักเรียน และสังเกตความผิดปกติของร่างกายที่เกิดจากโรคที่พบบ่อยในเด็กนักเรียน ในเรื่องการตรวจสุขภาพด้วยท่า 10 ท่า การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและเปรียบเทียบกับมาตรฐาน การวัดสายตา และการสังเกตความผิดปกติจากโรคผิวหนัง ตาแดง ตาอักเสบ หวัด ทุน้ำหนัก พันผุ เหงือกอักเสบ และสิ่งผิดปกติอื่น ๆ ที่เห็นเด่นชัด ด้านการช่วยเหลือพ่อ-แม่ ครู และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตลอดทั้งชุมชน ในกิจกรรมสุขภาพอนามัยและสาธารณสุข ในเรื่องดังนี้

การช่วยเหลือพ่อ-แม่ที่บ้าน ในด้านการรักษาความสะอาดบริเวณบ้าน ช่วยดูแลน้องในเรื่องอาหาร การให้ภูมิคุ้มกันโรคช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การทำความสะอาดร่างกาย การสังเกตความเจริญเติบโตของร่างกาย

การช่วยเหลือครูอนามัยให้บริการแก่เพื่อนนักเรียนในด้านการจัดตู้ยา การเตรียมเครื่องใช้ ในการปฐมพยาบาล ช่วยปฐมพยาบาล ช่วยจ่ายยา ดูแลห้องพยาบาล ดูแลอุปกรณ์การแปรงฟันให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ขณะมาให้บริการแก่นักเรียนในโรงเรียนในด้านการจัดเตรียมสถานที่ให้บริการ ควบคุมนักเรียนให้เข้ารับบริการอย่างมีระเบียบ ช่วยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และลงบัตรบันทึกสุขภาพ ช่วยปฐมพยาบาล ช่วยจ่ายยา และจ่ายเอกสารสุขภาพ ช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้ด้านอนามัยแก่เพื่อนนักเรียน

การช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณสุขในชุมชนตามโอกาส เช่น ช่วย อาสาสมัครสาธารณสุข ในหมู่บ้านในการแจ้งข่าวการเกิด การเจ็บป่วย การตาย การเกิดโรคระบาดของคนในหมู่บ้านแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นัดหมายคนในหมู่บ้านให้ไปรับบริการกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ด้านการให้ความรู้ด้านอนามัยแก่เพื่อนนักเรียนในโรงเรียน ที่เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค หลักการใช้น้ำและการช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยเบื้องต้น การเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด และมีคุณค่า การแปรงฟันที่ถูกต้อง การรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน แหล่งบริการสาธารณสุขในชุมชน สุขาภิบาลอาหาร การป้องกันโรคติดต่อ

กิจกรรม และระยะเวลาที่ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยปฏิบัติ แบ่งได้ 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมในโรงเรียน

1. สอนเพื่อนชั้นเดียวกันให้สามารถ

1.1 ตรวจสอบสุขภาพโดยใช้ท่า 10 ท่า และสังเกตอาการผิดปกติ และรายงานผลการตรวจ

การตรวจ

1.2 ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และตรวจสอบการเจริญเติบโต

1.3 วัดสายตาโดยวิธีง่าย ๆ เพื่อค้นหาความผิดปกติขั้นต้น

1.4 แปรงฟันให้ถูกวิธี

2. ร่วมกับกลุ่มเพื่อนชั้นเดียวกันจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแก่เพื่อนชั้นอื่นๆ และนักเรียน

รุ่นน้อง ดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ตรวจสอบสุขภาพสัปดาห์ละครั้ง

2.2 ดูแล และช่วยเหลือให้นักเรียนได้แปรงฟันถูกวิธีที่โรงเรียนทุกวัน

2.3 ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง เพื่อตรวจสอบการเจริญเติบโต เทอมละครั้ง

2.4 วัดสายตาปีละครั้ง

3. ให้ความรู้ด้านอนามัยแก่เพื่อนทั้งโรงเรียนโดยเสียงตามสาย หรือสอนเป็นกลุ่มเดือนละครั้ง

4. จัดกิจกรรมรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเดือนละครั้ง

5. จัดเวรสับเปลี่ยนกันช่วยเหลือครูในห้องพยาบาลตอนช่วงเวลาพัก

กิจกรรมนอกโรงเรียน

1. ให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับ
 - 1.1 การปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้าน
 - 1.2 การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค
 2. ช่วยเหลือชุมชนโดยทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (พสส.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในด้าน
 - 2.1 บอกล่าวการเจ็บป่วย การคลอด การตาย ของสมาชิกในครอบครัว หรือของเพื่อนบ้าน
 - 2.2 แจ้งข่าวการมาให้บริการสาธารณสุขของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้าน
- จะเห็นว่าในการจัดอบรมโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยนั้นจุดมุ่งหมายสำคัญมุ่งเน้นที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ทักษะอันจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท ตลอดจนปลูกฝังให้มีพัฒนาการ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยมในการเสียสละ รู้จักบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม และสามารถนำความรู้ที่ได้มาฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ที่เป็นจริงต่อไป

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

วรพรรณ รุ่งศิริวงศ์ (2527) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยชาย และหญิง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สอบถามผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ซึ่งคัดเลือกมาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 240 คน ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย 79 คน ผลการศึกษา พบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชา สปช. ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ไม่ทำให้ผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ความรู้ทางด้านสุขภาพที่ได้รับการอบรม ทั้งภาควิชาการและ

ภาคปฏิบัติของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย มีความสัมพันธ์กับผลของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย นักเรียนในโรงเรียนที่มีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย มีความรู้ทางสุขภาพอนามัยดีกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย โรงเรียนที่มีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย มีการปฏิบัติทางด้านสุขภาพอนามัย ดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ครูในโรงเรียนที่มีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เป็นกรรมการที่ปรึกษาผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมีความคิดเห็นที่ดีต่อโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย

ส่วน สาโรช ระเบงเลิศ (2530) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลที่มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษากรณี : จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาวะการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย และอิทธิพลของการยอมรับบทบาทหน้าที่ การยอมรับ ความร่วมมือจากเพื่อน และการสนับสนุนติดตามนิเทศจากครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยใช้การสัมภาษณ์พร้อมแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาสอบถาม ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 จำนวน 342 คน นักเรียนทั่วไป จำนวน 1,368 คน ครูอนามัย จำนวน 18 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ บทบาทที่ปฏิบัติเสมอ ได้แก่ การช่วยครูอนามัยทำการพยาบาลปัจจุบัน การจัดยารักษา นักเรียนเจ็บป่วยในโรงเรียน การตรวจสุขภาพตอนเช้า บทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือการส่งข่าวสารสาธารณสุขไปยังเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล และคนในหมู่บ้าน การสนับสนุนติดตาม นิเทศจากครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมากที่สุด รองลงมาคือ การยอมรับความร่วมมือจากเพื่อน

ในปีเดียวกันนี้ ไพศาล วงศาโรจน์ (2530) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมสุขภาพต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมสุขภาพ ต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย โดยใช้แบบทดสอบ แบบสำรวจ และแบบสอบถาม เป็น

เครื่องมือในการศึกษาสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของ 4 โรงเรียน จังหวัดอ่างทอง ที่ผ่านการอบรมในโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ปี 2528 จำนวน 160 คน โดยทำการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน ในแต่ละกลุ่มมีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย 40 คน และอีก 40 คน ในชั้นเดียวกันที่ไม่ได้ผ่านการอบรม โดยกลุ่มทดลองที่ 1 จะจัดกิจกรรมสุขศึกษาที่มีการควบคุมกำกับงานอย่างเป็นระบบ ส่วนในกลุ่มทดลองที่ 2 จะจัดกิจกรรมสุขศึกษาที่มีครูอนามัยเป็นที่ปรึกษาโดยทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในกลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในกลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 และนักเรียนทั่วไปในกลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลสูงกว่าก่อนทดลอง

ส่วน สมศรี คามากิ (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาระดับความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ 7 จังหวัดภาคกลาง โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐาน ทักษะคิด การปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขมูลฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในเรื่องการสาธารณสุขมูลฐานที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 1,236 คน ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 382 คน และผู้ปกครองของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 382 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 2,000 คน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขมูลฐานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย มีความรู้มากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐาน พบว่า นักเรียน และผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย มีการปฏิบัติตนที่แตกต่างกัน การปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองของผู้นำนักเรียน ให้ความเห็นเห็นว่าผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เคยช่วยเหลือ ร่วมกิจกรรมสาธารณสุขในหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง

และ สรรสนีย์ ไจกล้ำ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องการยอมรับและการปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่ของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือของกลุ่มเพื่อนรุ่นน้องและผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนที่ร่วมปฏิบัติงาน การยอมรับบทบาทกับการปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน และ การศึกษาอำนาจหน้าที่ของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน กลุ่มประชากรคือ ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอปง จังหวัดพะเยา จำนวน 82 คน ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดี ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือของกลุ่มเพื่อนรุ่นน้อง และผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนที่ร่วมปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี การยอมรับบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับสูง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับต่ำ

จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เป็นงานที่มีกิจกรรมมากที่จะต้องปฏิบัติ และมีความสำคัญต่อเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน โดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยที่ถูกต้อง จากเอกสาร ตำรา ของนักวิชาการ และการศึกษาที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย และ การรับรู้ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานที่กำหนด จึงทำให้ผู้ศึกษา ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป